

jom o postanku sela. Raspadom zadružnog sistema i diobom parcela mijenja se osnovni izgled sela. Ekonomske promjene zadnjih godina izmijenile su uvelike arhitekturu i promijenile izgled sela.

Srebrenka Gvozdanić dala je *Prilog arhitekta*. Kao i prethodni članak Nadežde Pešić-Maksimović i ovaj Srebrenke Gvozdanić opremljen je mnogim fotografijama i crtežima na kojima se može naći zastupljeno nekoliko varijanata trške kuće.

Marija Išgum u članku *Etnografski prilog ispitivanju spomeničkih vrijednosti sela Trg* pokušala je dati neke etnografski značajnije odsjeke života seljaka u Trgu kakav se još donedavna mogao naći a danas uglavnom živi još u usmenoj predaji. Osim detaljnog opisa elemenata gradnje drvene kuće i slamnog krova tu su još nabrojane i gospodarske zgrade. Zatim je dan opis »rasporeda pokućstva u glavnoj prostoriji kuće u vrijeme obiteljskih zadruga«. Članak završava sažetim prikazom života i diobe dviju zadruga u Trgu.

Knjiga završava prilogom Nadežde Pešić-Maksimović *Objašnjenja narodnih izraza upotrebljenih u graditeljstvu Trga*, gdje se uz mnoga iscrpna tumačenja pojedinih lokalnih naziva nalaze i vrlo dobri crteži nekih detalja koji se javljaju u graditeljstvu kuće i gospodarskih zgrada. Ostali prilozi u knjizi također su popraćeni fotografijama i crtežima.

Vlasta Domaćinović

ATTI E DOCUMENTAZIONE SUL CONVEGNO »VALORI E FUNZIONI DELLA CULTURA TRADIZIONALE«, Incontro culturale mitteleuropeo con la partecipazione di delegati d' Austria, Cecoslovacchia, Germania, Italia, Jugoslavia e Ungheria promosso dalla rivista »Iniziativa Isontina«, Gorizia, 21-25 settembre 1968, Tipografia sociale, Gorizia 1969, 313 str.

MITTELEUROPAISCHE KULTURTREFFEN »WERTE UND FUNKTIONEN DER TRADITIONELLEN KULTUR« veranstaltet von der Zeitschrift »Iniziativa Isontina«, Skripten in der Originalsprache, Anhang der Akta in italienischer Sprache, 21. bis 25. September 1968, Görz, Tipografia sociale, Gorizia 1970, 115 str.

Pod gornjim naslovom, *Vrijednosti i funkcija tradicionalne kulture*, u dva uporedna sveska objelodanjen je materijal i dokumentacija s međunarodnog sastanka s ovom temom, koji je održan u Gorici god. 1968. Svesci nisu istovjetni, jer talijansko izdanje donosi sve podatke o tom kongresu, pa su tu osim talijanskih referata i ona predavanja, izvještaji i diskusije koji su održani na jezicima svih šest zainteresiranih predstavnika, ali svi na talijanskom. Uporedan svezak, međutim, s njemačkim naslovom donosi referate na originalnim jezicima predavača, ali bez popratnog materijala, pa tako sasvim tehnički upotpunjuje sadržaj prvog sveska. Ogledat ćemo tematiku ovog zbornika bez obzira na kojem je jeziku održan koji referat.

Osim pozdravnih govora i poslovnih izvještaja sa samog kongresa, održana su 33 znanstvena referata. Od toga je, prema specijalnostima pojedinih sudionika, po šest njih o narodnoj pjesmi i glazbi, po četiri o prozi i o likovnoj narodnoj umjetnosti, dok je ostalih trinaest tretiralo opći pristup

pitanjima tradicionalne kulture. Među njima se ističe misaoni prikaz Gaetana Perusinija (Friuli, *quadriovio d' Europa*) o Furlaniji kao povijesnoj i etničkoj raskrsnici kulturnih utjecaja. Na njega se nadovezuje izvještaj Nika Kureta o radu znanstvene zajednice »Alpes Orientales«, dok Giovanni B. Pellegrini filološki osvjetljuje šarolikost tradicionalne kulture na tom tlu, što je značajno upravo za govor Slovenaca u toj zemlji. Aktualne poglede o tome koliko i kako se uzajamno odnose tradicionalne kulture i suvremena htijenja iznosi među ostalima Gianfranco d'Aronco (*La rivincita del »popolare«*), zatim Henrik Jasiczek (*Die Rückkehr zu den Quellen*) i Günther Kaphammer (*Volkskultur und Kunstkultur als wissenschaftliche Forschungsvorhaben des Institutes für Volkskunde in München*). Živo nas u taj problem uvodi Vladimir Karfik (*Die Beziehungen zwischen der Volksdichtung und der Kunstliteratur*) kad u duhovitoj analizi osvjetljuje lik dobrog vojnika Švejka iz Hašekova opusa. Rudolf Schenda ističe važnost trivijalne i banalne literature u današnjoj čitalačkoj konzumaciji, a izvjestilac Quirino Principe u svom referatu (*Cultura tradizionale e la politica culturale*) kao građu za svoje raspravljanje uzima, uz ostalo, našu epsku narodnu pjesmu s likom Kraljevića Marka u središtu. O njegovanju tradicionalne kulture kod talijanske manjine u Jugoslaviji referira Eros Sequi.

U folkloristici, s pitanjima o stihovanoj i proznoj građi, pretežno nastupaju talijanski znanstvenici sa svojim dominantnim problemom o odnosu između usmenog i umjetničkog stvaralaštva, pa se pri tom razračunavaju s još uvijek snažno prisutnim Croceovim zasadama. O tome je problemu najznačajniji prikaz, ujedno i uvodno predavanje na ovom kongresu, dao Giovanni B. Bronzini u svom opširnom izlaganju *Nazionalismo ed europeismo della poesia popolare italiana*. Ina Maria Greverus ukazala je kako je nostalgična popijevka siguran pokazatelj o zavičajnoj pripadnosti svog nosioca. O suprotnostima između pučke i umjetničke kulture govori između ostalih, i Inge Schmidt (*Volkskultur und Kunstkultur*), a regionalne probleme s tog područja iznosi Mario Sansone (*Letteratura nazionale e letteratura regionale in Italia*). Analogne odnose u glazbi utvrđuje Franz Eibner (*Die Bedeutung der österreichischen Volksmusik*), Wolfgang Suppan (*Dokumentationsprobleme in der europäischen Musikethnologie*), zatim Annette Thoma (*Volksmusik in kirchlichen Raum*) i Hermann J. Dahmen (*Volksmusik und Kunstmusik im Spiegel der Chorliteratur und des Chorwesens*). František Kožík tumači isti problem na primjeru kompozicija Leoša Janačka.

No za nas su važniji prilozi naših sudionika u tom zborniku, od kojih su već po prirodi ove regije kao raskrsnice zastupani u prvom redu folkloristi i etnolozi iz Slovenije. Osim već spomenutog izvještaja Nike Kureta, o slovenskoj baladi, piše Milko Matičetov (*I canti narrativi del popolo sloveno*), koji je i sam porijeklom iz okolice Gorice. Emilian Cevc ukazuje na metodološki pristup u istraživanju odnosa između narodne i stilske umjetnosti (*Razmerje med ljudsko in stilno umetnostjo*), a Vilko Novak daje etnološki prikaz Slovenije kao stjecišta kulturnih sfera alpske, sredozemne i panonske, s obiljem priloga o odgovarajućim pojavama. Likovni pučki izraz obrađuje i Anna M. Arces (*Aspetti storici ed artistici della ceramica popolare pugliese*), te Anna M. Tripputi (*Le tavolette votive nei santuari di Terra di Bari*), dok Sergio Tavano daje sažet ali veoma plastičan prikaz Akvileje — Ogleja (*Aquileia e la cultura delle aree circostanti*), ovog drevnog središta

na rubu basena sjevernog Jadrana, koje zrači duboko u slavensko zaleđe ovoga mora. Taj je prikaz, uostalom kao i neki drugi, snabdjeven iscrpnom bibliografijom.

Od naših sudionika na tom skupu Olinko Delorko u kraćem dodatku ukazuje na važnost bogate usmene poezije za postanak i razvoj hrvatske književnosti u Dalmaciji, a Maja Bošković-Stulli naglašava kako je ovakav skup, osim prvenstvenog zadatka u iznošenju znanstvenih pogleda na naše zajedničke probleme, važan po svom širem sadržaju, sadržaju foruma u kojem narodi zainteresirani na istom životnom prostoru evropskog kontinenta nalaze i pored različitih jezika jedinstveni kulturni govor u kojem se kristaliziraju misli o zajedničkim pitanjima tradicionalne kulture u sadašnjosti.

Marijana Gušić

ALPES ORIENTALES, V, Acta quinti conventus de ethnographia Alpium orientalium tractantis, Graecii Slovenorum 29. III 1967 — 1. IV 1967, MILKO MATICETOV iuvante redegit NIKO KURET. Slovenska akademija znanosti in umetnosti, Dela 24, Institut za slovensko narodopisje 10, Ljubljana 1969, 304 str. + 1 karta.

U ovom zborniku objavljeno je 18 referata, uglavnom na njemačkom jeziku (svi sa slovenskim rezimeom), pročitanih na petom sastanku istočnoalpskih etnologa, koji je bio održan u proljeće 1967. god. u Slovenjem Gradcu. Geslo sastanka »Residua antiquissima quae in traditionibus alpium orientalium supersunt« odraz je potrebe za proučavanjem starih kulturnih elemenata zajedničkih istočnoalpskim narodima. Ovoga su se puta sastanku pridružili i predstavnici drugih povijesnih znanosti.

S jezične strane osvijetlio je problem supstrata na slovenskom području Fr. Bezljaj (*Das vorlawische Substrat im Slowenischen*) otkrivajući suptilnom metodom riječi predslavenske starine, određujući im podrijetlo te vrijeme i putove njihova prelaženja u slovenske govore. Značajna je mogućnost utvrđivanja raznih idioma iz kojih su te riječi dospjele u jezik Slovenaca (keltski, istroromanski, alpskoromanski). Ne bez značenja za etnologiju bit će niz jezičnih paralela između predslavenskog supstrata s jedne, te nekih istočnobalkanskih i rumunjskih riječi s druge strane.

G. B. Pellegrini (*Popoli preromani nelle Alpi Orientali*) određuje jezičnu pripadnost predrimskih naroda istočnih Alpa. Prihvaćajući novije nazore, koji prave Ilire sužavaju samo na prostor južne Dalmacije, zagovara povezivanje istočnoalpskih govora (prije smatranih ilirskima) u venetsku skupinu. Slično sužavanje pojma predlaže i za Rete. Premalo smo, kaže Pellegrini, bili svjesni administrativnog značenja geografskih imena »Ilirija« i »Recija«.

B. Grafenauer (*Die Kontinuitätsfragen in der Geschichte des altkarantanschen Raumes*) pokušao je, kako sam kaže, u kratkoj skici dati povijesni okvir mogućnosti, s kojim hipoteze o kontinuitetu na bilo kom području moraju računati. Područja koja je obuhvatio u referatu jesu: naselja, kontakt sa starim stanovništvom, udio antičke baštine u svakodnevnom životu, socijalna struktura, problem Langobarda kao eventualnih posrednika između starosjedilaca i Slavena, ustoličenje karantanskog vojvode, ostaci starokršćanske tradicije u istočnim Alpama.